

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA RIKTLINJER

FÖR

FOLKSAM

FONDFÖRSÄKRINGSAKTIEBOLAG

Fastställda av Folksam Fondförsäkrings styrelse den 31 oktober 2011.

Gäller från och med 1 december 2011

Ersätter tidigare försäkringstekniska riktlinjer beslutade 2010-05-17

1 Allmänna regler

Dessa riktlinjer innehåller principer för försäkringstekniska beräkningar i enlighet med FFFS 2011:12, Allmänna råd om försäkringstekniska riktlinjer och försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Ansvarig aktuarie är ansvarig för efterlevnad samt för att arbeta fram och föreslå förändringar av dessa riktlinjer. Avsteg från och ändringar av dessa riktlinjer beslutas av styrelsen.

Bolaget äger rätt att ändra försäkringstekniska riktlinjer även för redan tecknade försäkringar om ändringen inte strider mot för försäkringen gällande försäkringsvillkor. Riktlinjer, beräkningsunderlag samt försäkringsvillkor gäller i kombination för försäkringen.

Bolaget ska upprätta försäkringstekniskt beräkningsunderlag som innehåller specificerade regler och definitioner. Beslut om försäkringstekniskt beräkningsunderlag fattas av bolagets VD eller av VD utsedd verksamhetsansvarig efter förslag från ansvarig aktuarie. I beräkningsunderlaget ska anges vilka antaganden, avgifter och regler, som ska tillämpas för att uppfylla dessa riktlinjer. Beräkningsunderlagets detaljnivå kan anpassas med hänsyn till bolagets verksamhet,

En uppföljning av samtliga antaganden, både antaganden avseende försäkringsrisk och andra antaganden, ska ske när så erfordras dock minst vart femte år. Ansvarig aktuarie ska rapportera uppföljning skriftligen till VD och styrelsen. Antaganden som ger upphov till förluster ska justeras.

Verksamhet

Bolaget bedriver både tjänstepensionsverksamhet och övrig livförsäkringsverksamhet. Båda verksamheterna avser fondförsäkring där kapitalet placeras i värdepapper som har valts av försäkringstagaren, eller i förekommande fall den försäkrade eller förmånstagaren.

Värdepapper i fondförsäkring förvaras i värdepappersdepåer hos fondkommissionärer. Fondkommissionärerna ska vara godkända av Folksam. Placering kan endast ske i marknadsnoterade värdepapper som är godkända av Folksam.

Dessutom bedrivs verksamhet avseende premiefrielseförsäkring som erbjuds som tillägg till fondförsäkring.

2 Gemensamma regler

2.1 Förräntning av belopp som har förfallit till betalning

Utbetalning av försäkringsbelopp ska ske senast en månad efter det att den som gör anspråk på beloppet fullgjort vad som åligger honom/henne. Om det finns anledning att utreda om någon uppgift som lagts till grund för försäkringsavtalet varit oriktigt eller ofullständig behöver utbetalning dock inte ske förrän en månad förflutit efter det att en sådan utredning avslutats.

Vid dröjsmål utgår ränta enligt räntelagen. Även om dröjsmål inte föreligger utgår ränta motsvarande referensräntan minskad med två procentenheter från och med den 31:a dagen efter att belopp förfallit till betalning. Referensräntan fastställs av Riksbanken varje kalenderhalvår (9§ Räntelagen). Räntan utbetalas inte om den sammanlagda räntan understiger 0,5 procent av prisbasbeloppet.

2.2 Principer för avgiven och mottagen återförsäkring

2.2.1 Avgiven återförsäkring

2.2.1.1 Bestämning av maximalt självbehåll

Bolaget får inte åta sig större ansvarighet för någon verksamhetsgren än att riskkostnaden för egen räkning under ett år med en sannolikhet av högst 0,001 beräknas överstiga summan av årets riskpremieintäkter för egen räkning och den del av bolagets egna kapital, som anses belöpa på denna verksamhet.

2.2.1.2 Val av återförsäkringslösningar och återförsäkrare

Val av återförsäkringslösningar ska syfta till att 2.2.1 uppfylls. Verksamheten ska omfattas av ett katastrofskydd av tillfredsställande omfattning. Vidare ska bestämmas en högsta godtagbar enskild liv- och premiebefrielse­risk, för vilken återförsäkring ska ingå i löpande återförsäkringsprogram. Därutöver ska risken först accepteras av VD eller av VD utsedd verksamhetsansvarig, sedan ska återförsäkring ske fakultativt.

Avtal om återförsäkring får endast tecknas inom koncernen eller ingås med återförsäkrare med kreditbetyg A eller högre.

2.2.2 Mottagen återförsäkring

Bolaget ska inte meddela mottagen återförsäkring.

2.3 Principer för hur soliditeten ska tillgodoses

3 Bestämning av premier

Hälsodeklaration och riskbedömning ska föregå tecknande och mottagande av försäkring, där bolaget står en försäkringsmässig risk. Riskbedömning ska ske enligt fastställda formulär. Undantag från detta kan beslutas av bolagets VD eller av VD utsedd verksamhetsansvarig i enskilda fall eller för grupper av försäkrade, där fara för negativt riskurval inte bedöms föreligga.

Riskbedömning enligt ovan ska även ske vid ändring av försäkring, om ändringen medför en utökad försäkringsmässig risk. Undantag kan medges om utökning sker vid av bolaget på förhand definierade tillfällen. Beslut om detta fattas av bolagets VD eller av VD utsedd verksamhetsansvarig.

Vid tecknande av ej normala risker ska riskantagandena modifieras på sätt som bedöms skäligt. Vid återförsäkring ska målsättningen vara att följa återförsäkringsbolagets prissättning så långt det är praktiskt möjligt.

3.1 Principer för val av antaganden om avkastning

I försäkringsavtalen ska inte ingå något löfte om avkastning. Vid beräkning av avgift för premiefrielseförsäkring får tillämpas ett ränteantagande enligt samma principer, som anges för beräkning av avsättning i dessa riktlinjer.

3.1. 1 Principer för val av antaganden om skattebelastning

Avdrag för skatt ska beräknas enligt gällande regler för beskattning av avkastning i livförsäkringsbolag.

3. 2 Principer för val av antaganden om livslängd och dödlighet

Bolagets antaganden om livslängd/dödlighet ska relateras till förväntad dödlighet i det egna försäkringsbeståndet och vara beroende av den försäkrades ålder samt inkludera en maximalt ettårig familjeoption. Som grund för antagandena används dels den dödlighet, som observerats inom bolaget och Folksamkoncernen, dels de olika studier som görs årligen av dödligheten bland försäkrade och i befolkningen. Kön och andra faktorer med inverkan på livslängd/dödlighet bör beaktas. De tillämpade antagandena ska kunna ändras under försäkringstiden inom ramar, som är betryggande för bolaget. Tillämpade antaganden för livsfallsförsäkring bör under utbetalningstid långsiktigt inte bidra till bolagets vinst. För övriga antaganden görs en säkerhetsbelastning.

Uppdelning mellan livsfallsdödlighet och dödsfallsdödlighet ska ske, om inte praktiska hinder föreligger vid tillämpning.

3. 3 Principer för val av antaganden om sjuklighet inom premiefrielseförsäkring

Antaganden om sjuklighet ska avse förväntad insjuknandeintensitet i försäkringsbeståndet samt avvecklingsintensitet för inträffade sjukfall. Antaganden och därmed prissättning ska kunna justeras under avtalets löptid.

Som grund för antagandena används dels den sjuklighet, som observerats inom bolaget och Folksamkoncernen, dels de olika studier som görs av sjukligheten bland försäkrade och i befolkningen. Ålder och andra faktorer med inverkan på sjukligheten kan beaktas, utjämning inom åldersgrupper kan också göras.

3. 4 Principer för val av antaganden om driftskostnader

Bolagets avgiftsuttag ska syfta till att långsiktigt täcka försäkringens faktiska driftskostnader. Härvid ska beaktas annullationsantaganden, som bygger på bolagets aktuella erfarenhet för motsvarande typ av försäkringar. De sammanlagda avgiftsuttagen ska även minst täcka en marginal som motsvarar aktieägarnas avkastningskrav på tillfört kapital.

Bolaget ska anpassa avgiftsuttagen till försäkringsavtalet. Särskilt ska hänsyn tas till försäkringstagarens rätt att återköpa och/eller flytta försäkringen. Avgift för flyttning av försäkring ska täcka bolagets kostnader för flytten och säkerställa att avgiftsnivån för kvarvarande bestånd påverkas i så liten utsträckning som möjligt,

Försäkringsavtal ska upprättas på sådant sätt att bolaget ges möjlighet att inom vissa ramar utöka sina avgiftsuttag, om detta skulle visa sig nödvändigt med hänsyn till faktiska kostnader och annullationer.

4 Principer för beräkning av försäkringstekniska avsättningar

4. 1 Livförsäkringsavsättning

4. 1. 1 Avsättning exklusive premiefrielseförsäkring

Livförsäkringsavsättningen utgörs vid varje tidpunkt av summan av gällande inlösenvärden för enskilda försäkringar och i förekommande fall justerat med upplupna avgifter och riskpremier

samt, om följande är större än noll,

det belopp varmed det förväntade kapitalvärdet av framtida risk-, drift- och skattekostnader överstiger de riskpremier och avgiftsuttag, som bolaget enligt försäkringsavtalen kan förvänta sig. För tjänsteanknuten försäkring tillämpas aktsamma antaganden och för försäkring som inte är tjänsteanknuten tillämpas betryggande antaganden. Vid beräkning ska användas ett ränteantagande som väljs enligt Finansinspektionens gällande föreskrift avseende val av räntesats för beräkning av livförsäkringsavsättning.

Med inlösenvärde för ett fondförsäkringsåtagande vid en specifik tidpunkt menas summan av värdet vid försäljning av innehaven i samtliga fonder i försäkringsåtagandet vid denna tidpunkt. Värdet vid försäljningen av innehavet i en fond beräknas som antalet andelar i fonden multiplicerat med den vid försäljningstidpunkten erhållna fondkursen.

4.1. 2 Premiefrielseförsäkring

Under tid, då sjukfall inte pågår, är kapitalvärdet av framtida utgifter för försäkringarna lika med kapitalvärdet av avtalade framtida premier.

4. 2 Avsättning för oreglerade försäkringsfall

Kapitalvärdet av framtida utgifter för inträffade försäkringsfall ska beräknas med hänsyn till utgifter för såväl försäkringsersättningar som skadebehandlingskostnader.

4. 2.1 Aktuell premiefrielse

Beräkning ska ske med hjälp av antagande om avveckling av sjukfall. Principen för val av avvecklingsantagande är densamma som anges för premieberäkning i dessa riktlinjer. Hänsyn ska tas till den försäkrades aktuella ålder och ålder vid insjuknandet. För tjänsteanknuten försäkring tillämpas aktsamma antaganden och för försäkring som inte är tjänsteanknuten tillämpas betryggande antaganden.

Vid beräkning ska användas ett ränteantagande som väljs enligt Finansinspektionens gällande föreskrift avseende val av räntesats för beräkning av livförsäkringsavsättning.

4. 2. 2 Okända skador avseende premiefrielse

Avsättning till reserv för okända skador ska ske med hänsyn till bolagets erfarenhet av vid varje tidpunkt inträffade men i efterhand rapporterade sjukfall, minskat med motsvarande upphörda sjukfall, som rapporteras i efterhand. Sammanlagd avsättning får ej räknas som en tillgång. Vid reservsättningen ska tillämpas vedertagna aktuariella och statistiska metoder.

4. 2. 3 Fastställda försäkringsersättningar

Fastställda försäkringsersättningar ska uppskattas till sitt kända belopp plus skadebehandlingskostnad och upplupen avtalad ränta enligt försäkringsavtalet.

4. 2. 4 Okända skador avseende livförsäkringsrisker

Avsättning till reserv för okända skador ska ske med hänsyn till bolagets och Folksamkoncernens erfarenhet av risksummor (positiva och negativa) för vid varje tidpunkt inträffade men i efterhand rapporterade dödsfall. Sammanlagd avsättning får ej räknas som en tillgång. Vid reservsättningen ska tillämpas vedertagna aktuariella och statistiska metoder.

5 Principer för återköp, flyttning, mottagande och belåning av försäkring

5. 1 Återköp

Bolaget får inte medge återköp av försäkring med negativ risksumma över en viss nivå, som beslutas av VD och rapporteras till styrelsen.

Av försäkringsavtalet ska framgå i vilken mån försäkringsavtalet medger rätt till återköp av försäkring. Bolaget ska förbehålla sig rätten att ta ut avgift vid återköp. Avgiften ska vara väl avvägd med tanke dels på bolagets faktiska kostnader, dels på skäligheten i avgiftsnivån för försäkringstagaren.

Bolaget ska förbehålla sig rätten att återköpa försäkring vars inlösenvärde understiger en viss nivå, där nivån sätts med hänsyn till skattelagstiftningen.

5.1. 1 Återköpsvärde

Livförsäkringens återköpsvärde ska sättas lika med inlösenvärdet minus återköpsavgift.

Premiefrielseförsäkringens återköpsvärde är alltid lika med noll.

5. 2 Flyttning

För livförsäkring tecknad fr.o.m. 2002-01-01 kan försäkringens värde flyttas till en ny motsvarande försäkring i ett annat försäkringsbolag, enligt regler som beslutas av VD och rapporteras till styrelsen. Bolaget ska härvid särskilt uppmärksamma regler för flyttning av försäkring med negativ risksumma.

Bolaget har rätt att ta ut avgift vid flyttning.

Riktlinjer för bolagets rätt att flytta försäkrings värde föreligger inte utöver de som anges i försäkringsrörelselagen.

5.2. 1 Flyttningsbart värde

Livförsäkringens flyttningsbara värde ska sättas lika med inlösenvärdet minus flyttningsavgift.

Premiefrielseförsäkringens flyttningsbara värde är alltid lika med noll.

5. 3 Mottagande av försäkring

Bolaget kan mottaga försäkring som flyttas från ett annat livförsäkringsbolag. Mottagande av flyttad försäkring behandlas som nyteckning vad avser riskbedömning och avgiftsuttag. VD kan göra undantag i särskilda fall vad gäller avgiftsuttag.

5. 4 Belåning

Bolaget ska inte meddela lån.

6 Principer för fördelning av överskott till försäkringstagare och andra ersättningsberättigade

Försäkringsavtal ska tecknas utan rätt till återbäring.

Bolaget kan utge återbäring av uppkommen vinst på livsfallsförsäkring för försäkringsavtal, där reglering via justering av antaganden om livsfallsdödlighet inte är tillräckligt. Beslut om detta fattas av styrelsen.

7 Periodisk utbetalning

Inför utbetalning kan värdet på försäkringen fördelas på periodiska utbetalningar. Vid fördelningen används antaganden avseende avkastning, driftskostnader, skatt samt dödlighet. Beräkningsantagandena kan ändras, även för försäkringar vars utbetalningar har påbörjats.

7.1 Avkastningsantagande för beräkning av belopp att utbetala

Bolagets avkastningsantagande bör väljas i syfte att hålla den reala nivån på beloppen konstant över tid.

7.2 Antaganden avseende driftskostnader för beräkning av belopp att utbetala

Belastning för driftskostnader ska syfta till att täcka bolagets beräknade faktiska driftskostnader.

7.3 Antagande avseende skatt för beräkning av belopp att utbetala

Antagande om skattebelastning ska beräknas i enlighet med gällande regler för beskattning av livförsäkringsbolag.

7.4 Antaganden avseende dödlighet för beräkning av belopp att utbetala

Tillämpade dödlighetsantaganden ska relateras till förväntat utfall för det egna beståndet